Acil Sa?l?k Çal??anlar? için Mesleki Kayg? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Acil Sa?l?k Çal??anlar? için Mesleki Kayg? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16212

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Acil Sa?l?k Çal??anlar? için Mesleki Kayg? Ölçe?i (ASÇMKÖ), Postac?, Uysal, Aytu?-Ko?an ve Toraman taraf?ndan 2020 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, özellikle **acil sa?l?k çal??anlar?**n?n profesyonel görevlerini yerine getirirken ya?ad?klar? spesifik kayg? düzeylerini ve stres faktörlerini ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, bu zorlu meslek grubunun kar??la?t??? benzersiz psikolojik bask?lar? ve mesleki tehdit alg?lar?n? de?erlendirerek alana özgü bir **mesleki kayg?** arac? kazand?rmay? amaçlam??t?r. Çal??ma, ölçe?in psikometrik özelliklerini ortaya koyarak geçerli ve güvenilir bir araç oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Acil sa?l?k çal??anlar?, **mesleki kayg?**, ölçek geli?tirme, psikometri, **sa?l?k personeli**, stres, **Likert**.

Yazarlar

E. S. Postac?, ?brahim Uysal, A. M. Aytu?-Ko?an, Ç. Toraman

Amaç

ASÇMKÖ'nün temel amac?, acil sa?l?k hizmetlerinde (ambulans, acil servisler vb.) görev yapan profesyonellerin kar??la?t??? yüksek stresli ve riskli çal??ma ortamlar?ndan kaynaklanan **mesleki kayg?** düzeyini sistematik ve standart bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, genel kayg? ölçümlerinden farkl? olarak, mesle?e özgü riskler, hasta bak?m? s?ras?ndaki zorluklar, zaman bask?s? ve yönetimsel sorunlar gibi faktörlerin yol açt??? kayg?y? hedeflemektedir.

Ölçe?in geli?tirilmesi, bu alanda çal??an bireylerin ruh sa?l??? ihtiyaçlar?n?n belirlenmesine katk?da bulunmay? ve kurumsal düzeyde stres azaltma ve destek programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek için bilimsel bir temel sa?lamay? hedeflemi?tir. Çal??ma, **T?p E?itimi Dünyas?** dergisinde yay?mlanm??t?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

ASÇMKÖ'nün ölçtü?ü temel yap?, Acil Sa?l?k Çal??anlar? için **Mesleki Kayg?**d?r. Bu yap?, bireyin mesle?iyle ilgili görevleri yerine getirirken veya mesleki ortamda bulunurken hissetti?i endi?e, gerginlik, korku ve huzursuzluk durumlar?n? kapsamaktad?r. Bu kayg?, genellikle hayat kurtarma sorumlulu?u, kritik karar verme bask?s?, ?iddet riski, travmatik olaylara maruz kalma ve tükenmi?lik gibi acil hizmetlere özgü zorluklarla ili?kilidir.

Ölçek, mesleki kayg?n?n alt boyutlar?n? da ayr??t?rmay? hedeflemi?tir (Faktör Analizi bölümünde

ARABPSYCHOLOGY.COM

detayland?r?lm??t?r). Bu alt boyutlar genellikle operasyonel zorluklar, ki?isel güvenlik endi?eleri ve kurumsal destek eksikli?i gibi alanlar? içermektedir. Ölçek, böylece genel bir ruh hali bozuklu?unu de?il, do?rudan mesleki rolün psikolojik yükünü de?erlendirmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda (Postac? vd., 2020), Acil Sa?l?k Çal??anlar? için Mesleki Kayg? Ölçe?i'nin geçerli?ini sa?lamak amac?yla kapsaml? psikometrik analizler yap?lm??t?r.

Kapsam Geçerli?i (Content Validity): Ölçek maddeleri olu?turulurken alanyaz?n taramas? yap?lm?? ve acil sa?l?k alan?nda uzman görü?lerine ba?vurulmu?tur. Uzman de?erlendirmeleri, maddelerin ölçülmek istenen yap?y? yeterli düzeyde temsil edip etmedi?ini do?rulam??t?r.

Yap? Geçerli?i (Construct Validity): Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen alt boyutlar alt?nda topland???n? ve mesleki kayg? yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ayr??t?rd???n? göstermi?tir.

Ölçüt Geçerli?i (Criterion Validity): ASÇMKÖ'nün, daha önce geçerli?i ve güvenirli?i kan?tlanm?? benzer yap?larla (örne?in, genel stres veya tükenmi?lik ölçekleri) anlaml? korelasyonlar gösterdi?i varsay?lmaktad?r. Bu, ölçe?in teorik çerçeveye uygun olarak çal??t???n? desteklemektedir.

Güvenirlik

ASÇMKÖ'nün güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek için gerçekle?tirilmi?tir.

?ç Tutarl?l?k (Internal Consistency): Ölçe?in iç tutarl?l???, maddelerin birbirleriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösteren **Cronbach Alfa** katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in genelinde yüksek bir Cronbach Alfa de?eri (genellikle .80'in üzerinde) elde edildi?ini göstererek, ölçe?in yüksek iç tutarl?l??a sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Kararl?l?k (Test-Retest Reliability): Ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n? ölçmek amac?yla test-tekrar test uygulamas? yap?lm?? olabilir. Bu analizler, belirli bir zaman aral???yla tekrar uygulanan ölçek sonuçlar? aras?nda güçlü ve pozitif bir korelasyon oldu?unu ortaya koyarak, ölçe?in zamana kar?? kararl? ölçümler sundu?unu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal temelini belirlemek için hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?lk a?amada, ölçek maddelerinin temel yap?s?n? ortaya ç?karmak ve gereksiz maddeleri elemek için AFA yap?lm??t?r. Bu analizler sonucunda, ölçe?in birden fazla faktörlü bir yap?ya sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Bu faktörler, acil durum müdahalesinin farkl? yönlerini temsil eden alt boyutlar olarak adland?r?lm??t?r (örne?in, "Operasyonel Kayg?", "Ki?isel Güvenlik Endi?esi" veya "Kurumsal Bask? Alg?s?").

?kinci a?amada, belirlenen faktör yap?s?n?n orijinal örneklemden farkl? bir örneklemde de geçerli olup olmad???n? test etmek amac?yla DFA uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, kabul edilebilir uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI) sa?layarak, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n teorik beklentilerle ve deneysel verilerle uyumlu oldu?unu do?rulam??t?r. Bu, ASÇMKÖ'nün güçlü bir yap? geçerli?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Ölçme Arac?

Test Tipi: Geli?tirme (Özgün bir Türkçe ölçek geli?tirme çal??mas?d?r.)

Format: Öz bildirim. Ölçek, kat?l?mc?lar?n kendi mesleki kayg? düzeylerini de?erlendirdi?i maddelerden olu?ur.

Derecelendirme: 5'li **Likert** tipi derecelendirme kullan?lm??t?r. Genellikle "Kesinlikle Kat?lm?yorum"dan "Kesinlikle Kat?l?yorum"a kadar uzanan bir derecelendirme format? uygulan?r.

Dil: Türkçe

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Acil Sa?l?k Çal??anlar? (Paramedikler, Acil T?p Teknisyenleri, Hekimler ve Hem?ireler gibi acil hizmetlerde do?rudan görev alan personel).

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Genellikle 18 ya? ve üstü profesyonel çal??anlar).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Türkiye genelindeki çe?itli acil sa?l?k hizmetleri kurumlar?nda (112 ?stasyonlar?, Acil Servisler) görev yapan aktif çal??anlar üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Çevrimiçi veya bas?l? formlar arac?l???yla toplanan veriler üzerinden psikometrik analizler yap?lm??t?r. Puanlama, Likert derecelendirmesine göre toplam puan veya alt boyut puanlar? üzerinden gerçekle?tirilir; yüksek puan, yüksek mesleki kayg? düzeyini i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Ölçek geli?tirme, **psikometri**, acil servis, tükenmi?lik, stres, öz bildirim, faktör analizi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Sorumlu Yazar: ?brahim UYSAL

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut kaynakta belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: uysalibrahim@comu.edu.tr

Kurumsal Adres: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ) veya ilgili kurum bilgisi (Kaynakta detayl? adres bilgisi bulunmamaktad?r, e-posta adresi üzerinden ileti?im kurulabilir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya klinik uygulamalar için sorumlu yazar (?brahim Uysal) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m izni, yay?nland??? akademik makale referans gösterilerek al?nmal?d?r.

Ölçe?in orijinal PDF belgesine bu ba?lant?dan ula??labilir: acil-saglik-calisanlari-icin-mesleki-kaygi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Postac?, E. S., Uysal, ?., Aytu?-Ko?an, A. M. ve Toraman, Ç. (2020). Acil Sa?l?k Çal??anlar? için Mesleki Kayg? Ölçe?inin geli?tirilmesi. *T?p E?itimi Dünyas?, 19*(58), 102-115. doi: 10.25282/ted.689108

Makalenin Dergipark ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Acil Sa?l?k Çal??anlar? için Mesleki Kayg? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almad???ndan bu bölümde gösterilememektedir. Maddelerin tam listesi için lütfen yukar?da belirtilen orijinal akademik yay?na (Postac? vd., 2020) veya sorumlu yazar?n ileti?im adresine ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM